

A BIZOTTSÁG VÉGREHAJTÁSI HATÁROZATA**(2013. január 24.)****az 1924/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 10. cikke szerinti egészségre vonatkozó állítások különös feltételeinek végrehajtásáról szóló iránymutatások elfogadásáról****(EGT-vonatkozású szöveg)****(2013/63/EU)**

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel az élelmiszerekkel kapcsolatos, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról szóló, 2006. december 20-i 1924/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 10. cikke (4) bekezdésére,

mivel:

- (1) Az 1924/2006/EK rendelet 10. cikkének (4) bekezdése lehetővé teszi az egészségre vonatkozó állítások különös feltételeiről szóló iránymutatások elfogadását az említett cikk végrehajtása kapcsán.
- (2) A tagállami ellenőrző hatóságok és az élelmiszer-vállalkozók egyaránt kérdéseket vetettek fel az 1924/2006/EK rendelet 10. cikke (2) és (3) bekezdésének végrehajtásával kapcsolatban. Indokolt iránymutatásokat kiadni annak érdekében, hogy az említett rendelkezések alkalmazása következetes legyen, az ellenőrző hatóságok munkája könnyebbé váljon, továbbá a gazdasági szereplők számára nagyobb egyértelműséget és jogbiztonságot biztosítsanak.
- (3) A nemzeti ellenőrző hatóságoknak és az élelmiszer-vállalkozóknak figyelembe kell venniük az e határozat mellék-

letében megállapított iránymutatásokat. 2012. október 12-én az érdekelt felekkel, különösen az élelmiszer-vállalkozókkal és a fogyasztói csoportokkal konzultáció történt.

- (4) Az e határozatban előírt intézkedések összhangban vannak az Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottság véleményével ⁽²⁾,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ HATÁROZATOT:

1. cikk

Az 1924/2006/EK rendelet 10. cikkének végrehajtására vonatkozó iránymutatások e határozat mellékletében található.

2. cikkEz a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, 2013. január 24-én.

*a Bizottság részéről
az elnök*

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ HL L 404., 2006.12.30., 9. o.⁽²⁾ http://ec.europa.eu/food/committees/regulatory/scfcach/general_food/index_en.htm

MELLÉKLET

Iránymutatások az 1924/2006/EK rendelet 10. cikke szerinti egészségre vonatkozó állítások különös feltételeinek végrehajtásához**Bevezetés**

Az élelmiszerekkel kapcsolatos, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról szóló 1924/2006/EK rendelet (a továbbiakban: rendelet) 10. cikkének végrehajtására vonatkozó alábbi iránymutatások a nemzeti ellenőrző hatóságok és az élelmiszer-vállalkozók számára készültek. Az egészségre vonatkozó állítások olyan önkéntes kereskedelmi közlések vagy ábrázolások bármilyen formában, pl. szavak, állítások, képek, logók stb., amelyek azt állítják, sugallják vagy sejtetik, hogy az állításban említett élelmiszer és az egészség között kapcsolat áll fenn.

A 10. cikk különös feltételeket határoz meg az engedélyezett egészségre vonatkozó állítások megengedett alkalmazására. Ezeket a feltételeket a valamennyi állításra vonatkozó általános elvekkel és követelményekkel (pl. a rendelet 3. cikke és a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ és a 84/450/EGK tanácsi irányelv⁽²⁾ rendelkezései, amelyeket az egészségre vonatkozó állításokat alkalmazó szereplőknek szintén be kell tartaniuk), a 4. cikkben szereplő, a tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állítások alkalmazásának feltételeivel, az 5. cikkben említett általános feltételekkel, továbbá az egészségre vonatkozó engedélyezett állítások listájában előírt különös feltételekkel együtt teljesíteni kell. A 14. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett, a „betegségek kockázatának csökkentésével kapcsolatos állítások” esetében például a 14. cikk (2) bekezdése értelmében további információkra van szükség. Fontos megjegyezni, hogy még az engedélyezett egészségre vonatkozó állításokat is csak abban az esetben lehet alkalmazni, ha alkalmazásuk teljes mértékben megfelel a rendelet követelményeinek. Ennek megfelelően még ha egy állítás engedélyezett is, és szerepel a megengedett egészségre vonatkozó állítások listáján, amennyiben alkalmazásuk nem felel meg a rendelet valamennyi követelményének, a nemzeti hatóságoknak intézkedéseket kell hozniuk.

Ha az élelmiszer-vállalkozó kellő gondossággal járna el, és lépéseket tenne a rendelet mindegyik részének való megfelelés érdekében, könnyebb lenne megvalósítani a rendelet és különösen 10. cikke rendelkezéseinek való megfelelést.

1. A nem engedélyezett egészségre vonatkozó állítások és az olyan egészségre vonatkozó állítások tilalma, amelyek alkalmazása nem felel meg a rendeletnek – 10. cikk (1) bekezdés

A 10. cikk (1) bekezdése előírja, hogy tilos az egészségre vonatkozó állítások alkalmazása, kivéve, ha a) a Bizottság engedélyezi őket; és b) alkalmazásuk megfelel a rendelet rendelkezéseinek. Az egészségre vonatkozó állításokat a rendeletben előírt megfelelő eljárás szerint engedélyezni kell, és fel kell őket venni a 13. cikk (3) bekezdésében és a 14. cikk (1) bekezdésében említett, egészségre vonatkozó engedélyezett állítások listájára. A nem engedélyezett egészségre vonatkozó állítások (amelyek nem szerepelnek az engedélyezett állítások egyik listáján sem) és az olyan engedélyezett állítások (amelyek szerepelnek az engedélyezett állítások listáján), amelyek alkalmazása nem felel meg a rendeletben előírt szabályoknak, tilosak.

2. Az engedélyezett egészségre vonatkozó állításokat kísérő kötelező tájékoztatás – 10. cikk (2) bekezdés**2.1. A 10. cikk (2) bekezdésének végrehajtása tekintetében három eset különböztethető meg**

A rendeletnek való megfelelés érdekében a 10. cikk (2) bekezdése két vagy adott esetben négy kötelező információ feltüntetését írja elő az állítás alkalmazása során. A 10. cikk (2) bekezdésének a)–d) pontjában előírt információkat az élelmiszerek címkézésén, vagy ha nincs ilyen címkézés, akkor a megjelenítés során és a reklámban kell feltüntetni. Ezt a rendelkezést a jogalkotó azon célkitűzésének a fényében kell értelmezni, hogy pontos és valós információk biztosításával, magas szintű fogyasztóvédelmet biztosítson, hogy ezáltal a fogyasztók tájékozott döntést hozhassanak.

A „címkézés” fogalom meghatározása a 2000/13/EK irányelv 1. cikke (3) bekezdésének a) pontjában és az 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽³⁾ 2. cikke (2) bekezdésének j) pontjában szerepel. A fogalom meghatározás szerint a „címkézés: élelmiszere vonatkozó bármilyen szöveg, adat, védjegy, márkanév, ábra vagy szimbólum, amelyet az élelmiszert kísérő vagy arra vonatkozó csomagoláson, dokumentumban, megjegyzésben, címkén, gyűrűn vagy galléron helyeznek el”. Az uniós jogban a „reklámnak” van fogalom meghatározása⁽⁴⁾, de a „megjelenítésnek” viszont nincs, ezért ezt a 2000/13/EK irányelv 2. cikke (3) bekezdésének a) pontjában és az 1169/2011/EU rendelet 7. cikke (4) bekezdésének b) pontjában előírt magyarázat szerint kell értelmezni.

⁽¹⁾ HL L 109., 2000.5.6., 29. o.

⁽²⁾ HL L 250., 1984.9.19., 17. o.

⁽³⁾ HL L 304., 2011.11.22., 18. o.

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2006/114/EK irányelve (2006. december 12.) a megtévesztő és összehasonlító reklámról: reklám: egy kereskedelmi, ipari, kézműipari vagy szakmai tevékenység keretében bármilyen formában, az árucikkek vagy szolgáltatások – beleértve az ingatlanokat, a jogokat és kötelezettségeket is – értékesítésének előmozdítása érdekében megfogalmazott állítás (HL L 376., 2006.12.27., 21. o.)

Az egészségre vonatkozó állítást fel lehet tüntetni a „címkén”, amely jelenthet többet is, mint a címkét, mivel összefoglal minden információt a fogyasztó számára az ételminiszerről, amelyet kísér, vagy amelyre hivatkozik. A „címkézés” és a „reklám” között az a különbség, hogy a „címkézés” az ételminiszert végső fogyasztóhoz való eljuttatását érinti, míg a reklám az ételminiszert népszerűsítése az ételminiszter-vállalkozó által.

- a) A 10. cikk (2) bekezdésének való megfelelés érdekében annak az ételminiszternek a címkéjén, amellyel kapcsolatban egészségre vonatkozó állítást tesznek, fel kell tüntetni a kötelező tájékoztatást.
- b) Ha nincs „címkézés”, akkor a kötelező tájékoztatást az egészségre vonatkozó állítás tárgyát képező ételminiszterre vonatkozó „reklámban” és a „megjelenítés” során kell megadni. Ha például az egészségre vonatkozó állítást egy adott ételminiszter (pl. olívaolaj, tejtermék, hús stb.) általános reklámozásához alkalmazzák, amely nem kötődik „címkével” ellátott konkrét termékhez, akkor a kötelező tájékoztatást az ételminiszter „reklámjában” és a „megjelenítés” során is fel kell tüntetni.

Az 1169/2011/EU rendelet 12. cikke előírja azt az elvet, hogy a fogyasztó számára mindig hozzáférhetőnek kell lennie a kötelező tájékoztatásnak, amikor egy adott ételminiszter megvásárlásáról dönt. Az 1169/2011/EU rendelet távértékesítésről szóló 14. cikke tekintetében külön említést kell tenni. A kötelező tájékoztatásnak már a vásárlás előtt a fogyasztó rendelkezésére kell állnia. Távértékesítés esetén, amikor a „címkéhez” való hozzáférés korlátozott, a kötelező tájékoztatást az ételminiszter megjelenítése során és a reklámban kell feltüntetni a távértékesítéshez kapcsolódó kommunikációs eszközön, pl. honlapon, katalógusban, szórólapon, levélben stb.

- c) A rendelet 1. cikkének (2) bekezdésében a végső fogyasztók vagy a közétkeztetők számára értékesített, nem előrecsomagolt ételminiszterekre, illetve a vásárló kérésére az értékesítés helyén csomagolt vagy az azonnali értékesítés céljából előrecsomagolt ételminiszterekre mentesség vonatkozik. A mentesség azt jelenti, hogy a 10. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontjában felsorolt kötelező információkra nincs szükség. Ezzel szemben adott esetben a 10. cikk (2) bekezdésének c) és d) pontjában előírt információkra mindig szükség van.

2.2. Négy kötelező információ

Noha a kötelező információk kifejezése tekintetében az ételminiszter-vállalkozók bizonyos rugalmasságot élveznek, a rendelet előírja, hogy egészségre vonatkozó engedélyezett állítás alkalmazásakor a következő négy információt fel kell tüntetni:

- a) „a változatos és kiegyensúlyozott étrend és az egészséges életmód jelentőségére vonatkozó kijelentés”

Ennek a rendelkezésnek a célja az, hogy a fogyasztó jobban megérthesse az egészségre vonatkozó állítás tárgyát képező ételminiszter konkrét előnyös hatását. Hangsúlyozza, hogy a fogyasztókban tudatosítani kell, hogy az egészség érdekében az adott ételminisztert változatos és kiegyensúlyozott étrend részeként kell fogyasztani, és nem lehet túlzott mennyiségben vagy a helyes étrendi gyakorlattól eltérően fogyasztani ((18) preambulumbekkezdés), továbbá hogy a változatos és kiegyensúlyozott étrend összefüggésében az egészségre vonatkozó állítás tárgyát képező ételminiszter fogyasztása csak egyik szempontja az egészséges életvitelnek;

- b) „az állításban megfogalmazott kedvező hatás eléréséhez szükséges ételminiszter-mennyiség és fogyasztási minta”

Ez a rendelkezés arra az információra vonatkozik, hogy az ételminiszter összetétele alapján az ételminiszter-vállalkozónak biztosítani kell, hogy az állított hatás megvalósuljon. Az ételminiszter fogyasztásának a módja fontos, és erről a fogyasztó tájékoztatása szintén a Bizottság által az egészségre vonatkozó állításokra meghatározott különös feltételek egyik követelménye lehet, amikor az állításokat engedélyezi, és felveszi őket az uniós nyilvántartásba ⁽¹⁾. A rendelkezésnek azonban biztosítani kell, hogy minden egészségre vonatkozó állítás esetében a fogyasztó teljes körűen értesüljön arról, hogy a nap folyamán az adott ételminiszterből milyen mennyiségre van szükség, és hogyan kell azt elfogyasztani. Tájékoztatni kell például arról, hogy az állítás szerinti hatás valószínűleg az ételminiszter napi egyszeri vagy többszöri fogyasztása révén érhető-e el. Ezenkívül a tájékoztatás nem ösztönözheti vagy helyeselheti az ételminiszter túlzott fogyasztását a 3. cikk (2) bekezdésének c) pontja szerint. Ha ez nem lehetséges, akkor az egészségre vonatkozó állítást nem lehet feltüntetni;

- c) „szükség esetén figyelmeztetés azok számára, akiknek kerülniük kell az ételminiszter fogyasztását;” valamint

- d) „megfelelő figyelmeztetés olyan termékek esetében, amelyek túlzott fogyasztása valószínűsíthetően egészségügyi kockázatot hordoz.”

Néhány állítást alkalmazásuk korlátozása mellett lehet csak engedélyezni, vagy néhány anyag esetében bizonyos ételminiszter-kategóriákra vonatkozó más rendelkezések további címkézési követelményeket tehetnek szükségessé. Minden ilyen követelmény kumulatív, és a szereplőknek be kell tartaniuk az ételminiszterekre és az állításokra vonatkozó összes releváns rendelkezést. Az ételminiszter-vállalkozóknak azonban vállalniuk kell az általános ételminiszter jogszabályok értelmében rájuk háruló felelősséget, és meg kell felelniük a biztonságos és nem egészségkárosító ételminiszterek forgalmazásának alapvető követelményeinek, és ezeket az állításokat saját felelősségükre kell alkalmazniuk.

⁽¹⁾ Az uniós nyilvántartás az Európai Bizottság Egészség- és Fogyasztóügyi Főigazgatóságának hivatalos honlapján szerepel: <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>

3. Hivatkozás az általános, nem részletezett kedvező egészségügyi hatásra – 10. cikk (3) bekezdés

A 10. cikk (3) bekezdése bizonyos feltételek mellett, előzetes engedély nélkül lehetővé teszi az olyan egyszerű és figyelemfelkeltő állítások alkalmazását, amelyek az élelmiszer – általában az egészségre vagy az egészséggel kapcsolatos jó közérzetre gyakorolt – általános, nem részletezett kedvező hatásaira hivatkoznak. Az ilyen állítások alkalmazása segítségére lehet a fogyasztóknak, mivel számukra érthetőbb üzeneteket közvetítenének. Ezeket azonban a fogyasztók könnyen félreérthetik és/vagy félreértelmezhetik, aminek a hatására az élelmiszer más/jobb kedvező egészségügyi hatását képzelhetik a tényleges hatás mögé. Ezért az általános, nem részletezett egészségügyi hatásra való hivatkozáskor ezen hivatkozások kíséretében fel kell tüntetni az uniós nyilvántartásban szereplő, engedélyezett egészségre vonatkozó állítások listájáról valamely konkrét egészségre vonatkozó állítást. A rendelet alkalmazásában az általános, nem részletezett kedvező egészségügyi hatásokra hivatkozó állítást kísérő, konkrét, engedélyezett, egészségre vonatkozó állítást az általános állítás „mellett” vagy „után” kell feltüntetni.

Az engedélyezett állítások listájáról származó konkrét állításoknak össze kell függniük az általános hivatkozással. Mivel ez a hivatkozás általánosabb, pl. „az egészség érdekében”, az engedélyezett listáról több állítás is alkalmazható kíséretként.. Mindemellett nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a 10. cikk az egészségre vonatkozó állítások kontextusáról szabályokat ír elő, és mivel a 10. cikk kifejezetten a II. és IV. fejezet szabályaira hivatkozik, ha a szereplők eleget kívánnak tenni a 10. cikk (3) bekezdésében előírt követelményeknek, ezeket a szabályokat szintén figyelembe kell venniük. Ezért, hogy elkerüljék a fogyasztók félrevezetését, az élelmiszer-vállalkozók felelőssége bemutatni az élelmiszer általános, nem részletezett előnyeire való hivatkozás és a konkrét, kísérő, engedélyezett egészségre vonatkozó állítás közötti kapcsolatot.

A tudományos értékelés során az engedélyezésre benyújtott néhány állítást túl általánosnak vagy nem kellően meghatározottnak ítélték az értékeléshez. Az ilyen állításokat nem lehet engedélyezni, ezért ezek a tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állítások uniós nyilvántartásának nem engedélyezett állításainak listáján szerepelnek. Ez nem zárja ki, hogy ezek az állítások hasznot húzhatnak a 10. cikk (3) bekezdésében előírt rendelkezésekből, így ezeket jogszerűen alkalmazni lehet, amennyiben e cikk értelmében kíséretükben fel van tüntetve az egyik állítás az engedélyezett egészségügyi állítások listájáról.